

Class: B.A. (General) 2nd Semester

Sub.: Philosophy, Paper: DSC-1B (CC-2)

Western Philosophy: DSC1BT

Topic: Spinoza's View of Substance

Question

Discuss critically Spinoza's view of substance.

ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର ମୃତ୍ୟୁ - ଅଶ୍ଵକୁଳ ମେହିତନି ମୋହିର ମୋହିର ମୋହିର

Ans.

ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର ସଂଜେ ହିତ ଆହୁ - ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର, ଏହି କୌଣସି ପରମା
ବ୍ୟକ୍ତିଜୀବିନ ଏହାର, ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିଜ୍ଞାନ କୁଣ୍ଡଳ ବ୍ୟକ୍ତିଜୀବିନ
କିମ୍ବା ପରମାତ୍ମା ୨୫ ମା (Substance is — "An existent
thing which requires nothing but itself in order to
exist.") ଯେହି, ଏ ଅ-ନିର୍ବିଳେ ବିଦ୍ୟା ମୃତ୍ୟୁ, ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର ମୋହିର
ଅଶ୍ଵକୁଳ କ୍ଷୁଦ୍ରାମା ଏହି ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର, ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର ପରମା
ବ୍ୟକ୍ତିଜୀବିନ, "ଏ ବିଜ୍ଞାନ ବ୍ୟକ୍ତିଜୀବିନ ଏହି ଏହା ନିର୍ବିଳେ
ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର - ମୋହିର ଏହା, ଯେହି ବ୍ୟକ୍ତିଜୀବିନ ମୋହିର ମୋହିର
ଏହି ଅଶ୍ଵକୁଳ କ୍ଷୁଦ୍ରାମା ଏହା ଏହା, ଏହାର ଏହି ଚଲି : ("By
substance, I mean that which is (exists) in itself
and is conceived through itself, in other words,
that of which a conception can be formed indepen-
dently of any other conception.") ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର ଅଶ୍ଵକୁଳମୁଖୀ
ଏ ଅ-ନିର୍ବିଳେ ଏହାର ଏହି ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର ମୋହିର ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର
ଏହାର ହାତ, ହାତ ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର ।

କ୍ଷୁଦ୍ରାମା, ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର ହାତ ଏହାର କ୍ଷୁଦ୍ରାମା
ଚଲିଥିଲା । ଏହା, ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର ଅଶ୍ଵକୁଳ କ୍ଷୁଦ୍ରାମା ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର
ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର ରହିଥିଲା ବ୍ୟକ୍ତିଜୀବିନ ଚଲିଥିଲା । ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର
କ୍ଷୁଦ୍ରାମା ଚଲିଥିଲା କିମ୍ବା ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କ୍ଷୁଦ୍ରାମା (କ୍ଷୁଦ୍ରାମା, କ୍ଷୁଦ୍ରାମା ଏହା
ଏହା ଏ ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର) । ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର ହାତ, ଅଶ୍ଵକୁଳ ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର
'ଏହାର ଏହା' ଚଲିଥିଲା ଏହା, କ୍ଷୁଦ୍ରାମା କ୍ଷୁଦ୍ରାମା କ୍ଷୁଦ୍ରାମା
କ୍ଷୁଦ୍ରାମା ଏ ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର ଏହା ଏହା, କ୍ଷୁଦ୍ରାମା କ୍ଷୁଦ୍ରାମା
ବ୍ରିନ୍ଦାଜୁର ଅଶ୍ଵକୁଳ ଏହା ଏହା, ବ୍ରାହ୍ମମନ୍ଦିର ଏହା ଏହା, ଏହା
କ୍ଷୁଦ୍ରାମା ହାତ କ୍ଷୁଦ୍ରାମା ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଦ ପୁରାଣ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଲେଖ ଜଗତ୍ତୁମିଳି ଯିବାକୁ
ଅବିମାର୍ଗାତ୍ ରେଖାଚିତ୍ର ୨୫ :

- (1) ପୁରୁଷ ପୁରୁଷ । ପୁରୁଷ ବର୍ଣ୍ଣମତ୍ତ୍ଵରେ ଆମ ପୁରୁଷ ମିଳି । ପୁରୁଷ
ପୁରୁଷ ନା ରାଜ, ପୁରୁଷ ବେଳେ ଶିଖିବାର ଉପରେ ପ୍ରାପ୍ତିପଦ୍ଧତି
ପ୍ରାମଳେ ରାଜ ନା ।
- (2) ପୁରୁଷ ଏବନ୍ତ । ପୁରୁଷ ଏବନ୍ତ ମା ପିତାଙ୍କାଙ୍କ ନା ୨୫ ଅନ୍ତିମାନ୍ତ୍ରିକ ୨୫,
ଜୀବିତ ପୁରୁଷ ଏବେ ପୁରୁଷ ହାତ ପାଇବିବାର ରାଜିତିରେ ୨୫ ମହାତଃ
ଜୀବିତ ପ୍ରାପ୍ତିପଦ୍ଧତି ରାଜ, କିମ୍ବା ପୁରୁଷ ଯାଂକା ପିତାଙ୍କାଙ୍କ ହାତ
ପ୍ରାପ୍ତିପଦ୍ଧତି ୨୫, ପୁରୁଷ ପ୍ରାପ୍ତିପଦ୍ଧତି ।
- (3) ପୁରୁଷ ଏହା । ପରେହି ପୁରୁଷ ପିତାଙ୍କାଙ୍କ ପୁରୁଷ ପଦ ପ୍ରାପ୍ତିପଦ୍ଧତି ୨୫
ନାହିଁ ନା । ଏଥାରେକିମ୍ବା ପୁରୁଷ ପିତାଙ୍କାଙ୍କ ପାଇବାର
ରାଜିତି ମହାତଃ ପୁରୁଷ ପାଇବାର ପାଇବାର ପଦ ୨୫ ।
- (4) ପୁରୁଷ କୋଣାର୍କାତ । ପୁରୁଷ ଅନ୍ତିମାନ୍ତ୍ରିକ ଏ ପିତା ନା ୨୫ ବୈଶିନ୍ଧି
ପୁରୁଷଙ୍କାଙ୍କ କିମ୍ବା ହାତ ପୁରୁଷ ପ୍ରାପ୍ତିପଦ୍ଧତି ୨୫ରେ — ଏହି ଯିବାକୁ
ପ୍ରାପ୍ତିପଦ୍ଧତି ୨୫, ପ୍ରାପ୍ତିପଦ୍ଧତି ପୁରୁଷ ପାଇବାର ନାହିଁ ।
- (5) ପୁରୁଷ ପେଣିନୀଙ୍କୀ । ପୁରୁଷ ପ୍ରାପ୍ତିପଦ୍ଧତିରେ ୨୫ ବେଳେ ପରିପ୍ରକାଶ
ପାଇବାର ପୁରୁଷ ୨୫ ଏହାରେ ।
- (6) ପୁରୁଷ ନିର୍ମିଳିଚ । ନିର୍ମିଳିଚ ରାଜର ପରିପ୍ରକାଶ ପାଇବାର ପିତାଙ୍କାଙ୍କ
ପିତାଙ୍କାଙ୍କ ପାଇବାର ପଦ, ଏହାରେ ପାଇବାର ପାଇବାର ପଦ । ପରିପ୍ରକାଶ
ପାଇବାର ପଦ ୨୫ 'ପୁରୁଷ ନିର୍ମିଳିଚ' ବୈଶିନ୍ଧି ପାଇବାର ପଦ,
ପୁରୁଷ ନିର୍ମିଳିଚ ଏହା, ଏହା କୁର୍ବାର୍ଯ୍ୟ ପୁରୁଷ ପାଇବାର ପଦ ୨୫,
ପୁରୁଷ ନିର୍ମିଳିଚ ଏହା, ଏହା କୁର୍ବାର୍ଯ୍ୟ ପୁରୁଷ ପାଇବାର ପଦ ୨୫,
ପୁରୁଷ ନିର୍ମିଳିଚ ଏହା, ଏହା କୁର୍ବାର୍ଯ୍ୟ ପୁରୁଷ ପାଇବାର ପଦ ୨୫
ଏହାରେ ପାଇବାର ପଦ, ଏହାରେ ଏବନ୍ତ, ପୁରୁଷଙ୍କାଙ୍କ ପାଇବାର ପଦ ୨୫
ଏହାରେ ପାଇବାର ପଦ, ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ

(9) ପୁଣ୍ୟ ଅଚିକିତ୍ସା ଗୋଲାହାରୀ: ପୁଣ୍ୟ ଶିଳ୍ପି ଏହାମାତ୍ର ଥୁ-ନିର୍ମିତ
ଶିଳ୍ପୀ ୧୯୮୨ ମେସର୍ ବେଳେ କେବଳ ଏହା ଅଚିକିତ୍ସା - ପୁଣ୍ୟ ଅଚିକିତ୍ସା ନିର୍ମିତ ଶଳୀତ
ହେଲା ହାଜି ଏହା ଅଚିକିତ୍ସା - ପୁଣ୍ୟ ଅଚିକିତ୍ସା ନିର୍ମିତ ଶଳୀତ
ମିଶ୍ରିତ ହାଜି ।

ପୁଣ୍ୟ ଅଚିକିତ୍ସା ଶଳୀତ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି ବେଳେ -
ପ୍ରକାଶିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶଳୀତ ଏହା ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶଳୀତ
ଏହା - ଏହା ମେନ୍ଦ୍ର, କୋଷତ, କୁର୍ମା ପୁଣ୍ୟ ଏହା ଦେଖିବା ।

ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି ମାତ୍ର, ଏହି ଦେଖିବା ପିଲାର୍ଦ୍ଦ ଦେଖିବା ଏହା, ଏହି ଦେଖିବା
କୋଣ ବେଳେ କେବଳିତ, ବ୍ୟାପାର କେବଳିତ ଏହା ଏହି ଦେଖିବା କେବଳିତ
ମେନ୍ଦ୍ର: ଯିନ୍ଦ୍ରିତ ରାଜ୍ୟବିଧି । ଦେଖିବା ଏହିବାଟି ବ୍ୟାପାର କେବଳିତ ନିଜ
ହାଜି । ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି ମାତ୍ର, ଏହି ଏହି ଦେଖିବା, ଯାତା ଏହି ଦେଖିବା
ବିଶ୍ୱ- ଏକାତିତି । ଦେଖିବା, ଏକାତିତି ବ୍ୟବ୍ସା ଏହା ଏହି ବ୍ୟବ୍ସା । ଏହି
ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି ଏହା - ପୁଣ୍ୟ = ଦେଖିବା = ଏକାତି (Substance
= God = Nature) । ପୁଣ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି ଏହି ବ୍ୟବ୍ସା
ଅନୁଭବ (Absolutism) ଏହା ଏକାତିତି ।

ପଞ୍ଚମୀ ଏବଂ ପାତାପୁଣ୍ୟ ଏହା ଦେଖିବା ବେଳେ ଯାଇନ୍ତି ଶାଖା
ଶାଖାଦିଲ୍ଲେ କୌଣସି ନିର୍ମାଣ ହେଲା - ଏହା ଶିଳ୍ପୀ ବ୍ୟବ୍ସା କୋଣାତ
ପାତାପୁଣ୍ୟ ଦେଖିବା ଓ ଏକାତିତି ବ୍ୟବ୍ସା ଏହା
ଶୁଣି ଶୁଣି ! ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ଯାହାନ୍ତିର କାଳ
ଶାଖାଦିଲ୍ଲେ ଏହା ପାତାପୁଣ୍ୟ ହେଲା ବ୍ୟାପାର ନିର୍ମିତ । କୌଣସି ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି
ମାତ୍ର ଦେଖିବା ବ୍ୟବ୍ସା ଏହା ବ୍ୟାପାର ନିର୍ମିତ । କୌଣସି ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି
ମାତ୍ର ଦେଖିବା ବ୍ୟବ୍ସା ଏହା ବ୍ୟବ୍ସା ଏହା ଏହି ବ୍ୟବ୍ସା । କୌଣସି ଯିନ୍ଦ୍ରାନ୍ତୁତି
ମାତ୍ର, ଯାଚ କାହାକୁ ଦେଖିବା । (Pan = all, ଏହା ଯାଚ; Theos =
God ଏ ଦେଖିବା) । ଏହା ପାତାପୁଣ୍ୟ ବ୍ୟବ୍ସା (Pantheism)
ଏହା ଏକାତିତି ।

अध्यात्मका :-

अध्यात्मका वाट, विचिक्षा उ निर्मुख द्वय वर्णन करता
 है, यद्यपि उत्तर मात्रे लोग विचिक्षा नहीं, बल्कि
 अध्यात्म द्वय एवं वार्ता द्वय ग्रन्थ-पृष्ठ लिखते हैं।
 उत्तर विचिक्षा वाट आठ, वर्ता लोग विचिक्षा वाट वापर
 अध्यात्म शब्द सार्वभूत है। अध्यात्म गंता द्वय-द्वेष विचि-
 क्षा अध्यात्म एवं वार्ता विचिक्षा वाट वापर, जी
 वाट-विचिक्षा द्वय विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट वापर,
 वार्ता विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट वापर। एवं विचिक्षा वाट
 अध्यात्म विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट
 विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट
 विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट
 विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट

अध्यात्म - द्वय वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट
 विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट
 विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट
 विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट

** अध्यात्म विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट
 विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट

१। भास्कर द्वयवाट विचिक्षा वाट [भास्कर विचिक्षा वाट] —

२। विचिक्षा वाट - B. विचिक्षा विचिक्षा वाट विचिक्षा वाट
 ३। A History of Philosophy - F. Copleston.